Öö tuli kätte. Kõik kolm heitsiwad magama. Muid kodus ei olnud kui üksi peremees, perenaene ja Tiiu. Peremees ja perenaene magasiwad tagakambris ja Tiiu magas eeskambris. Tiiul ei tulnud kaua aega und pääle, sest et ta süda wäga kurb oli. Ta mõtles oma elu üle järele, ja walas palju silmapisaraid sekka.

Wõis leskõö aeg olla, aga Tiiul ei tulnud ikka und. Korraga kuulis ta ahju kohal lae sees wäikest prigisemist, nagu oleks suur rott kambri lage närinud. Ta ei pannud sest suuremat ühtegi tähele. Prigin läks aga ikka aega mööda suuremaks. Äkiste nägi Tiiu, ku hulk tuliseid süsa ja tule sädemeid ahju kõrwa maha kukku. Suure ehmatusega kargas ta asemelt ja pani nii ruttu kui wõimalik riided selga, jooksis ahju juu ägi hirmudes, et lagi üsna lõginal põles. Leiwa tegemiseks oli ahi hästi kütetud saanud, ja korsten oli wist kuskilt wigane olnud, mis läbi tuli lakke sattunud ja see põlema hakanud.

Tiiu lõi kogemata silmad aknate poole, mis linasest riidest gardinatega kiñni oliwad, ja nägi oma weel suuremaks ehmatuseks, et hele kuma riide pääle paistis. Silmapilk jooksis ta wälja, ja oh häda! katusest käis juba mitmest kohast suur tuleleek wälja. Nüüd oli tal kõik selge: Tuli oli lahti pääsnud ja hulga õlgede sisse läinud, mis pööningul oliwad. See läbi oli leek nii ruttu suureks läinud.

Siin ei olnud enam aega wiita. Ruttu jooksis ta sisse tagasi, äratas peremehe ja perenaese ülesse, kes alles sügawas unes oliwad. Need ehmatasiwad mõlemad wäga ära. Kärmeste aitasiwad perenaene ja Tiiu peremeest kambrist wälja, sest tema jalg oli wäga haige, ei saanud muidu kui kargu najal suure waewaga käia. Perenaene oli nõrga werega inimene. Nii pea kui nad uksest õue astusiwad, langes ta põlewat leeki katusel nähes minestusesse. Tiiu toetas nüüd peremeest ja wiis teda majast natuke kaugemale. Siis kandis ta ka perenaese eemale. Häda oli põhjatu suur. Majast ei wõinud enam midagi päästa. Wäljaotsa talu seisis teistest kaunis kaugel. Pääle selle

Eesti-rahwa Kasuline Kalender 1870, K 32

oliwad inimesed ümbert ringi kõik heinamaal, nii et keegi enam parajal ajal appi ei saanud.

Korraga tuli Jüril meelde, et tema raha ja rahapaberid kõik alles tagakambris kummutis on. Ta oli seda eñne ehmatuses ära unustanud. Ta hüüdis suure häälega:

„Tiiu, mis nüüd teha? Mu rahawarandus on kõik alles tagakambris kummutis. Ma jään sel wiisil waeseks meheks!“

„Kus kummuti wõti on?“ küsis Tiiu ruttu.

„Wõti on tagakambris woodi kohal warna otsas,“ wastas peremees.

Ruttu jooksis Tiiu tuppa. Peremees hüüdis talle järele: „Ära mine enam sisse, Tiiu; eks sa näin'd, et kammer ka põles. Lagi ehk kukub sulle kaela, siis on kahju weel suurem ja hirmsam.“

Aga Tiiu ei hoolinud sest ühtegi. Warsti oli ta tagakambris, leidis wõtme üles, tegi silmapilk kummuti lahti, wõttis ruttu kõik raha ja paberid, nii kui ka kallimad riided sülle ja tõi wälja peremehe juure. Siis läks ta nagu lennus majasse tagasi, ega pannud peremehe keeldu tähelegi.

Sees kiskus ta ruttu aknad lahti ja wiskas nii palju, kui ta jõudis, riideid ja majariistu wälja. Kallimad asjad saiwad sel wiisil kõik päästetud. Üksi kummut ja kaks kappi, mis wäga suured oliwad Tiiule üksipäini tõsta, jäiwad sisse.

„Tule wälja üks kord, Tiiu, sa põled ära!“ kisendas peremees kõigest jõuust, kui Tiiu ikka weel asju wälja kraamis.

Waheajal oli juba tagakammer tuld täis ja eeskambri lagi põles niisama. See täitis eeskambri palawa suitsuga. Nüüd alles hüppas Tiiu aknast wälja. Ka mõned inimesed tuliwad ligidalt taludest juba siñna ja aitasiwad aknast wälja wisatud asjad kaugemale kanda. Ka perenaene toibus minestusest ülesse, aga oli ehmatusest nagu alwatud.

Pärast tuli inimesi juure küllalt, aga kõik oli juba hiljaks jäänud. Ei aidanud kustutamine enam midagi, sest kustutamise nõuud oliwad puudulised, ja puumaja põles wäga käredaste. Õnneks oli tuul karjalautade ja rehe